

○ *Духовні орієнтири*

Якими були праукраїнські обряди і звичаї?

Зима. Ця пора року поєднує найкращі релігійні свята: Різдво, Новий рік, Водохреща. Зимою ми маємо більше часу для роздумів, бажання зазирнути у свою душу, наповнити її цілющою вірою. Ви ніколи не задумувались, який має вплив на духовний і фізичний стан людини пісня-коляда, танець, дійство? Що таке віра, а що – релігія? Чому на означення духовного життя у нас є два поняття? Чи було так завжди?

Розібратися у цьому у переддень свят нам допоможе всезнаючий Інтернет.

Віру має кожен народ. Віра це те, що різнить нас від тваринного світу. Віра породила релігії. Релігії поділяються на етнічні (національні) і світові (позанаціональні або наднаціональні). Етнічними релігіями є ті, що виникли й сформувалися у межах певних держав чи етнічних спільнот і не вийшли за ці межі. Світові ж релігії, як правило, зародилися у межах одного етнічного середовища, поширюються або насаджуються іншим народам з метою ідеологічного впливу. Світові релігії: буддизм, християнство та іслам. Чимало держав зберегли свої національні релігії (Китай, Японія, Індія, Іран, Ізраїль та ін.).

У давні часи кожен етнос мав свою етнічну магію, пов'язану з космічними ритмами природи, яка служила захистом від ворожих зазіхань. Людина при народженні отримує від предків етнічну інформацію (генетичний код), яка доповнюється зодіакальним кодом – впливом зірок у день зачаття та народження дитини. Щоб людське життя було повнокровним, щасливим і змістовним, необхідне гармонійне поєднання етнічних коренів, зодіакального часу та етнічної віри. Втрата хоча б одного зі складових елементів спричинює внутрішню дисгармонію особистості – роздвоєність, байдужність, спустошеність.

Усі релігії як духовні явища, мають свою енергетику, яка існує в середовищі, де живе етнос. У сучасній науці енергія релігії називається егрегор. Потрапивши під владу чужої релігії, етнос втрачає зв'язок зі своєю геокультурою і своїм егрегором. Забувши свої традиції, не виконуючи релігійних обрядів, народ перестає допомагати Богу в упорядкуванні, ладуванні (вдосконаленні) Всесвіту. Водночас, прийнявши чужу віру і здійснюючи чужий обряд, людина додає сили й енергії чужому народу. Неприйняття григоріанського календаря, який ближчий до дійсного стану космосу, є причиною втрати ще й космічних орієнтирів, коли (в який точно час) здійснювати той чи інший обряд або читати молитву. Через втрачений зв'язок етнічна магія стає безсилою.

Економічна криза в Україні – це загострення хвороби суспільства, але це й перехідний стан етнічного організму перед видужанням. Таким періодам притаманне поступове розблокування етнічної пам'яті, яка була деякий час паралізована, хоча світочі наші, великі мислителі минулого століття – Т. Шевченко, М. Костомаров, І. Франко, Ю. Федькович, М. Коцюбинський, Леся Українка у своїх творах не давали забути, шанобливо ставилися до надбання праукраїнських традицій. Те, з якою симпатією вони описували народні вірування, обряди, дає повне право вважати їх духовними предтечами відродження віри наших предків.

Як і у що вірили наші прадіди? Вони були впевнені: Бог єдиний, але багатопроявний. Кожен його прояв (земля, вогонь, вода...) був названий певним ім'ям і підпорядкований найвищій космічній постаті – Богу. Тому існування багатьох Божественних проявів аж ніяк не принижує етнічної віри, швидше навпаки – свідчить про всеохоплюючі знання.

У «Велесовій книзі» записано: «Бог єдиний, вічний, багатопроявний, багатогіменний, як світ, створений ним, що є многопроявною Цілісністю і множественною Єдністю одночасно». Обожнювання води, вогню, дерев, гаїв, тобто навколишнього світу і природних стихій, виховувало дбайливе ставлення до багатств рідної землі – сучасною мовою «екологічне» мислення і поведінку.

Найвищою ідеєю віри праукраїнців була філософія вічного життя і радості

Я маленький хлопчик,
Ізліз на стовпчик,
У дудочку граю,
Коляду співаю!
Горобчик летить,
Хвостиком вертить, –
А ви, дядьку, переймайте,
Мені копійочку дайте!

Добрий Вечір Тобі,
Пане Господарю! – Радуйся!
Пр.: Ой радуйся Земле
Світ Новий народився!
Застеляйте столи
та все килимами – Радуйся!
Накладіть колачі
з ярої пшениці – Радуйся!
Хай сяде до столу
вша Ваша Родина – Радуйся!
Вся наша Родина –
Ненька – Україна – Радуйся!
Хай прийдуть до хати
три Празники-гості – Радуйся!
А що перший Празник
то Різдво святее – Радуйся!
Пр.: Ой радуйся Земле
Світ Божий народився!
А що другий Празник
Святее Василля – Радуйся!
Пр.: Ой радуйся Земле
Рік Новий народився!
А що третій Празник
Святее Водохреща – Радуйся!
Пр.: Ой радуйся Земле
Людям всім – добрий вечір!

Щедрик-щедрик-щедрівочка
Прилетіла ластівочка
Стала собі щебетати
Господаря викликати

Вийди-вийди господарю
Подивися на кошару
Там овечки покотились
А ягнички народились

В тебе товар весь хороший
Будеш мати мірку грошей
Хоч не гроші то полова
В тебе жінка чорноброва

Під обрусом сіно,
на обрусі – свічка.
На всю хату пахне
свіжа паляничка.
На втіху дорослим,
на радість малечі,
йде до нас у гості
Святий Добрий Вечір.

існування на землі. Вони вірили, що в потойбічний світ людина відходить такою, якою була за життя: або вільною і багатою, або нікчемним рабом. Саме таким буде її наступне перевтілення душі, коли вона отримає нове тіло при народженні (воскресінні). Це викликало активність, бадьорість духу, намагання вести такий спосіб життя, який забезпечував би добробут, пошесті й шану серед людей: воїн намагався відзначитися на полі бою, хлібороб – у щоденній праці, господиня – у домі. Саме з цієї давньої релігії походить і одвічне прагнення українського козацтва до свободи. Звідси й традиційне несприйняття зверхності над собою, і повага до іншої особистості, і любов до Вітчизни. Звідси і живучість ідеї «краще смерть, ніж рабство», якою кілька тисячоліть керувалися наші предки і якою досі живиться український патріотизм.

Існування світу за правірою українців постає в триєдиності буття: світ Прав (світ покійних предків), світ Яв (світ живих) і світ Нав (світ Божественного начала і закону), які в народному мистецтві здавна зображувалися у вигляді Дерева Життя. Коріння цього дерева сягає підземних глибин, це коріння Роду – духовний світ. Стовбур дерева символізує проявлене буття людей і реально існуючих істот, які перебувають в Яві (у нашому вимірі сучасного життя). Гілля, листя і плоди (крона) дерева – це житло володарів Вищого Світу, Божественного закону, який правує Всесвітом.

Усе своє життя і віру праукраїнці пов'язували з астрономічними ритмами небесних світил. Уже за кілька тисяч років до нової ери на землі України існували астрономічні обсерваторії, які були тісно пов'язані з релігійними культурами. Археологічні знахідки донесли нам відомості про календарі наших предків. Календар був основою всього трудового і ритуального життя давніх рідновірів. Найбільші річні свята були пов'язані з боротьбою світла і темряви, оскільки припадали на чотири найпереломніших точки сонячного сонцестояння і рівнодення. Рік починали навесні з першим березневим Молодиком, весняним рівноденням, коли день і ніч дорівнює 12 годинам, — кульмінаційна точка весни. Наступний день, що збільшився на 1 хвилину, означав перемогу світла над темрявою. Саме тоді святкувався Великдень. Далі день буде зростати аж до кульмінаційної точки літа — літнього сонцестояння. У цей день було свято Купайла та найкоротша ніч, коли, за легендами, розквітала папороть. Після цієї ночі темрява прибуває, а світло зменшуватиметься до осіннього рівнодення – наставало свято Світовида. Після цього Корочун вкорочує день, а ніч з кожним днем все довшіє. Так триває до зимового сонцестояння, коли нарешті народжується молодий Божич. Тоді й святкували Різдво. Відтак до найкоротшого дня в році додаються спочатку хвилини, а потім години, аж поки знову перемає Великодне Сонце.

Усі розрахунки сонячного року робили служителі культу – волхви, вони визначали точний день і час проведення ритуалів, молін та обрядодій: взаємобмін енергіями, які людина ладує з Космосом, відбувається саме у визначений астрономічними ритмами час, якого строго дотримувалися у давній релігії.

Розбіжність з календарем праукраїнців і православним (ортодоксальним) календарем зросла на 13 днів. Астрономічний же календар випереджає і календар католицький. Так, приміром, Різдво святкувалося 22 грудня, у день зимового сонцестояння. Саме

тоді за старим віруванням відкривалася небесна брама. Боги сприймали молитви, слави, колядки й щедрівки, які є магічними побажаннями щастя, добробуту, врожаю. На дванадцятий день після Різдва починався рух води до весни. Кожен з цих 12 днів був сакральним, відкритим для спілкування з Богами...

<http://kolovolhiviv.top/>

Вітаємо!

З ювілеєм!

ГЛУХОВЕЦЬКУ Зеновію Василівну – голову первинної профспілкової організації Львівської обласної клінічної лікарні

ПАВЛИКА Степана Степановича – головного лікаря Львівського обласного державного клінічного лікувально-діагностичного кардіологічного центру

ХОДОВИЦЬКОГО Миколу Миновича – бухгалтера первинної профспілкової організації КЗ ЛОР «Львівська обласна психіатрична лікарня «Заклад»

Хай Вас зігріває любов близьких людей, буде надійною підтримка колег, частіше посміхається доля, на душі буде світло й радісно.